

Komentari Hrvatskog Telekoma d.d. na prijedlog Rješenja Vijeća HAKOM-a o izmjenama Standardne ponude HT-a za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji

-javna rasprava travanj 2011-

Hrvatski Telekom d.d. (dalje u tekstu: HT) u nastavku iznosi svoje komentare na prijedlog Rješenja Vijeća Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije (dalje u tekstu: HAKOM) o izmjenama Standardne ponude HT-a za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji (dalje u tekstu: Prijedlog Rješenja) kojim se predlaže (i) brisati odredbe Standardne ponude koje se odnose na plan upravljanja paricama (dalje u tekstu: PUP) u mreži HT-a te (ii) odrediti HT-u da „u slučaju odbijanja zahtjeva operatora korisnika za uslugom izdvojenog pristupa lokalnoj petlji iz razloga „neodgovarajuća kvaliteta parice“ primjenjuje objektivna mjerila koja se temelje na provedbi ispitivanja lokalne petlje“ a sve u skladu s Poglavljem 8 Standardne ponude HT-a.

Važno je napomenuti kako Prijedlog Rješenja HAKOM-a ustvari predstavlja prijedlog izmjene odluke HAKOM-a od 28. travnja 2010. klasa: UP/I-344-01/07-01/222, ur.broj: 376-10-04-30 (dalje u tekstu: Odluka o uvjetima PUP-a), kojom su definirani uvjeti Statičkog plana upravljanja frekvencijskim spektrom s planom upravljanja paricama, a čija je primjena odgođena Rješenjem Vijeća HAKOM-a od 22. prosinca 2010. klasa: UP/I-344-01/07-01/222, ur.broj: 376-10-04-39 do „okončanja postupka odlučivanja o zahtjevu za izmjenom odluke Vijeća HAKOM-a o određivanju uvjeta Statičkog plana upravljanja frekvencijskim spektrom s planom upravljanja paricama i izmjene Standardne ponude Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji, od 28. travnja 2010. g.“. Stoga, pored toga što HT ovdje iznosi svoje neslaganje sa suštinom Prijedloga Rješenja (tj. predloženim ukidanjem PUP-a), dodatno skrećemo pažnju i na formalne nedostatke Prijedloga Rješenja i to osobito u smislu nepostojanja poveznice s Odlukom HAKOM-a o uvjetima PUP-a, koji mogu stvoriti dodatnu pravnu nesigurnost ako ne budu pravovremeno otklonjeni.

Ujedno predlažemo da HAKOM po primitku ovih komentara organizira sastanak na kojem bi se pristigli komentari dodatno raspravili te na kojem bi HT imao priliku dobiti odgovore na ispod postavljena pitanja.

1. HT se protivi brisanju plana upravljanja paricama te predlažemo zadržati PUP i početi s njegovom primjenom sukladno Odluci HAKOM-a o uvjetima PUP-a iz travnja 2010.g.

Obrazloženje:

PUP predstavlja rezultat četverogodišnjeg zajedničkog stručnog rada HAKOM-a, HT-a i Fakulteta za elektrotehniku i računarstvo (FER) u sklopu projekta izrade Statičkog plana upravljanja frekvencijskim spektrom, a temelji se na Studiji statičkog upravljanja frekvencijskim spektrom (autor FER, dalje u tekstu: Studija) i opsežnim simulacijama i analizama provedenim u HT-ovoj nepokretnoj mreži sukladno zahtjevima HAKOM-a.

HT je izradio i implementirao PUP u svojim internim sustavima kao rezultat svoje regulatorne obveze koja je HT-u određena odlukom Vijeća HAKOM-a od 17. srpnja 2009. g. o analizi tržišta veleprodajnog (fizičkog) pristupa mrežnoj infrastrukturi na fiksnoj lokaciji (str. 76. Dokumenta analize). Prema toj odluci HT je dužan uz Standardnu ponudu za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji (dalje u tekstu: Standardna ponuda za ULL) objaviti i „Statički plan upravljanja frekvencijskim spektrom s pripadajućim planom upravljanja paricama u pristupnoj mreži HT-a“, jer „...osnovni tehnički problemi koji postaju sve značajniji prilikom uvođenja širokopojsnih tehnologija u primjenu kod bakrene pristupne mreže zahtijevaju plan upravljanja frekvencijskim spektrom u bakrenim kabelima s ciljem kontrole

interferencija između sustava i ostvarivanja očekivanih mogućnosti postojeće infrastrukture za HT i operatore¹ te se stoga „Statički plan mora ... temeljiti na pripadajućoj Studiji statičkog plana upravljanja frekvencijskim spektrom koja je rezultat znanstvenog istraživanja koje je proveo Fakultet elektrotehnike i računarstva ...“².

Točan izgled i sadržaj PUP-a definiran je Odlukom HAKOM-a od 28. travnja 2010. klasa: UP/I-344-01/07-01/222, ur.broj: 376-10-04-30 (tj. Odluka o uvjetima PUP-a), koja je donesena u postupku pokrenutom i vođenom od strane HAKOM-a po službenoj dužnosti u razdoblju od prosinca 2008. do travnja 2010. HAKOM je još u prosincu 2008. zatražio od HT-a da u roku od 30 dana nadopuni Statički plan upravljanja frekvencijskim spektrom (koji je bio u pripremi od 2007.g.) s planom upravljanja paricama u pristupnoj mreži HT-a te isti dostavi HAKOM-u na suglasnost. HT je postupio po ovom zahtjevu HAKOM-a te je tijekom 2009.g. pripremao PUP sukladno uputama i zahtjevima HAKOM-a te provodio sve zatražene dodatne analize i mjerenja u mreži. Prije konačnog definiranja uvjeta Statičkog plana i PUP-a, tj. prije donošenja Odluke o uvjetima PUP-a, HAKOM je proveo i postupak javne rasprave u kojem su sve zainteresirane strane mogle dati svoje komentare na izgled, sadržaj i rokove za implementaciju PUP-a, što su mnogi operatori i učinili.

Stoga, PUP nije rezultat HT-ove inicijative već je HT izradio PUP na izričit zahtjev i prema uputama HAKOM-a te isti implementirao u Standardnu ponudu za ULL i svoje interne IT sustave. Troškovi implementacije PUP-a u HT-ovim IT sustavima u 2010.g. iznosili su cca. 1,5 milijuna kn, nadalje tu je i stručni rad na PUP-u od cca. 1600 čovjek/sati (najmanje) te troškovi vezani uz izradu Studije i drugih dodatnih istraživanja koje je proveo FER (u iznosu od 750.000 kn), a koji bi se ukidanjem PUP-a učinili suvišnima u vidu direktnog gubitka na strani HT-a.

Kako je PUP definiran konačnom odlukom HAKOM-a te je HT netom po primitku Odluke o uvjetima PUP-a pokrenuo postupak implementacije iste u svoje sustave, a kako je do predviđenog početka primjene PUP-a (tj. do 11. siječnja 2011.) trebalo definirati pravila koja bi HT u međuvremenu primjenjivao u svrhu provjere tehničkih mogućnosti za širokopojasne usluge po ULL-ovima, HAKOM je svojim dopisom od 21. lipnja 2010. definirao uvjete za provjeru tehničke mogućnosti parice (kao privremeno rješenje do implementacije PUP-a), koji se naslanjaju na uvjete iz PUP-a, a koje uvjete HT još uvijek primjenjuje, kako za potrebe ULL zahtjeva tako i za svoje vlastite potrebe (za MAXadsl i MAXtv). Međutim, ističemo da HT pored spomenutih pravila vrši i dodatne provjere te ako utvrdi da u osnovnoj grupi u kojoj korisnik radi nema mogućnosti za širokopojasni ULL, a na izvodu postoji više osnovnih grupa i u jednoj od njih postoji slobodna parica na koju se korisnik može prebaciti i koja zadovoljava uvjete provjere, HT primjenjuje proceduru prema kojoj se ta parica dodjeljuje za uključenje ULL-a.

Dakle, s obzirom da je PUP rezultat zajedničkog rada HAKOM-a, HT-a i FER, da se zasniva na odluci HAKOM-a o analizi ULL tržišta, Odluci HAKOM-a o uvjetima PUP-a, kao i pripadajućim stručnim studijama, da je PUP već bio implementiran na strani HT-a, kao i da se već djelomično primjenjuje sukladno pravilima određenim od strane HAKOM-a u lipnju 2010., držimo opravdanim zadržati PUP te ga što prije početi primjenjivati.

Međutim, usprkos svemu navedenom, Prijedlog Rješenja HAKOM-a koji je predmet ove javne rasprave pokazuje da HAKOM u trenutku kad je PUP već implementiran odustaje od četverogodišnjeg zajedničkog projekta, kao i od svoje Odluke o uvjetima PUP-a iz travnja 2010. te predlaže izbaciti PUP iz Standardne ponude za ULL, čime sav dosadašnji HT-ov trud i uložena sredstva u izradu i implementaciju PUP-a postaju suvišna.

HAKOM temelji svoj stav o potrebi „brisanja“ PUP-a iz Standardne ponude na sljedećim tvrdnjama:

¹ str. 76. dokumenta: Analiza tržišta veleprodajnog (fizičkog) pristupa mrežnoj infrastrukturi na fiksnoj lokaciji

² str. 76. dokumenta: Analiza tržišta veleprodajnog (fizičkog) pristupa mrežnoj infrastrukturi na fiksnoj lokaciji

- (I) kako je PUP neprovediv jer bi njegova primjena u trenutnim okolnostima imala za posljedicu smanjenje mogućnosti daljnjeg nuđenja IPTV usluga od strane novih operatera čime bi se spriječio daljnji razvoj tržišnog natjecanja u ovom dijelu tržišta; kako su aktivnosti na izradi PUP-a započele u uvjetima kad je dominantna širokopojasna usluga bila usluga pristupa Internetu brzine manje od 5 Mbit/s dok je pružanje kvalitetnijih usluga u tom trenutku „bilo na samom početku“;
- (II) kako je Vijeće HAKOM-a pri donošenju odluke o određivanju PUP-a osobito vodilo računa o daljnjem razvoju pristupne elektroničke infrastrukture, a koji razvoj je pretpostavljao izgradnju nove svjetlovodne infrastrukture ili rekonstrukciju postojeće od strane HT-a; međutim, kako u međuvremenu nije došlo do značajnijih ulaganja u pristupnu mrežu, plan upravljanja paricama postaje ograničavajući čimbenik za nove operatore;
- (III) kako Plan upravljanja paricama nije moguće implementirati i iz razloga koji su na strani HT-a.

Ad I)

HT se ne može složiti s gore navedenim tvrdnjama jer smatramo da se situacija na tržištu multimedijalnih usluga nije u tolikoj mjeri promijenila u odnosu na stanje kad je HAKOM definirao uvjete PUP-a, jer je od donošenja te odluke (travanj 2010.) do implementacije PUP-a u HT-ovim IT sustavima (siječanj 2011.) proteklo samo 8 mjeseci, a to je bio rok kojeg je sam HAKOM odredio kao prikladan paricijski rok za implementaciju PUP-a.

Također, podsjećamo da je u travnju 2010. (kad su uvjeti PUP-a definirani) već nekoliko operatera pored HT-a pružalo multimedijalne usluge na tržištu (npr. Optima, Amis, Iskon) što nije moglo biti nepoznato HAKOM-u. Dakle, HAKOM je definirao PUP u trenutku kad je tržište multimedijalnih usluga već bilo u zamahu, a ne tek u začetcima. Ovo potvrđuje i sam HAKOM svojim priopćenjem za medije pod nazivom „Porast tržišta elektroničkih komunikacija u Republici Hrvatskoj u 2010. godini“, koje je objavljeno na službenim web stranicama HAKOM-a³, a u kojem stoji kako „...na tržištu nepokretnih komunikacijskih mreža postoji veći broj operatera koji su krajnjim korisnicima u mogućnosti ponuditi punu paletu usluga (javno dostupna telefonska usluga, usluga širokopojasnog pristupa Internetu i IPTV usluga)“ te kako se „...novi operatori u sve većoj mjeri koriste naprednijim veleprodajnim opcijama odnosno uslugama kojima su krajnjim korisnicima uz javno dostupnu telefonsku uslugu (poput CPS-a) u mogućnosti ponuditi i ostale usluge, odnosno usluge širokopojasnog pristupa Internetu i IPTV-a“.

Ovdje je važno istaknuti kako je HAKOM u obrazloženju svoje Odluke o uvjetima PUP-a iz travnja 2010. iznio izrazito pozitivan stav o PUP-u, primjerice, HAKOM na str. 15. obrazloženja navodi da se „uvjetima Statičkog plana s planom upravljanja paricama ... omogućava ...racionalno korištenje postojeće parične kabelaške infrastrukture na način da se definiraju pravila slaganja DSL tehnologije i profila unutar osnovne grupe“ dok na str. 18. stoji kako „... postoji evidentna nužnost uvođenja istog (op.a. plana upravljanja paricama) koji će u odnosu na sadašnje stanje procesa izdvajanja lokalnih petlji omogućiti brzo i ispravno uključivanje novih korisnika u skladu sa stvarnim mogućnostima mreže“. Naime, treba voditi računa da je svrha PUP-a uvesti red u način korištenja HT-ove pristupne mreže radi postizanja učinkovite raspodjele širokopojasnih sustava u osnovnoj grupi uz jamstvo odgovarajuće kvalitete, (što predstavlja načelo „povećanja dostupnosti širokopojasnih usluga“ koje je usvojeno na razini Europske unije kao načelo učinkovitog upravljanja sustavima), a što PUP kojeg je HT implementirao u svoju Standardnu ponudu i interne sustave i omogućava.

Uz sve navedeno ističemo kako se ne očekuje negativan utjecaj PUP-a na razvoj tržišne utakmice u području naprednih širokopojasnih usluga jer je količina odbijenih zahtjeva za ULL (1.272 u 2010.g.)

³ dostupno na: <http://www.hakom.hr/default.aspx?ID=787>

nezatna u odnosu na ukupnu količinu realiziranih ULL-ova (43.754 u 2010.g.) i kreće se oko tek 3%. Stoga, operatori imaju mogućnost ponuditi multimedijalne usluge putem HT-ove veleprodajne ULL usluge, te isto i čine, dok slučajevi u kojima takva mogućnost ipak ne postoji zbog štetnih interferencija u bakrenoj mreži nisu pravilo već iznimka.

Također, podsjećamo da je HT još u veljači 2009. g., predlagao PUP koji je bio koncipiran na način da pored zaštite integriteta mreže u cijelosti značajnije osigurava zaštitu i prosperitet multimedijalnih usluga, koje imaju veće zahtjeve za resursima mreže, a uzimajući u obzir tadašnje stanje razvoja tržišta koje je već u 2009. g. nagovještavalo znatan razvoj u dijelu multimedijalnih usluga. Međutim, takav PUP odbijen je od strane HAKOM-a kao previše kompleksan te je HAKOM zatražio implementaciju pojednostavljenog PUP-a koji prvenstveno štiti Internet profile do 5 Mbit/s, a koji je u konačnici i utvrđen Odlukom HAKOM-a o uvjetima PUP-a. Makar smatramo da i trenutno implementirani PUP omogućava operatorima ponuditi kvalitetne multimedijalne usluge temeljem HT-ove ULL usluge, držimo kako bi ta mogućnost bila još veća da je HAKOM usvojio HT-ov prijedlog PUP-a iz veljače 2009.

Ad II)

HT ne može prihvatiti ni argument kako PUP nije odgovarajuće rješenje iz razloga što HT u međuvremenu nije uložio značajnija sredstva u svjetlovodnu pristupnu infrastrukturu jer isto nikada nije bilo postavljeno HT-u kao uvjet za početak primjene PUP-a. Odluka HAKOM-a o uvjetima PUP-a iz travnja 2010. ne uvjetuje implementaciju/razvoj PUP-a s bilo kakvim ulaganjima HT-a u svoju pristupnu mrežu, niti je u istoj navedena bilo kakva poveznica između PUP-a i ulaganja u svjetlovodnu pristupnu mrežu. U pogledu rekonstrukcije bakrene pristupne mreže, skrećemo pažnju da je to zahvat koji je problematičan zbog velikih investicijskih troškova kao i zbog vremenske dimenzije, a u konačnici ne dovodi do ostvarivanja strateških ciljeva (npr. ciljevi iz prijedloga Strategije razvoja širokopolasnog pristupa u RH). Također, takva investiranja nisu bila (i ne mogu biti) preduvjet za PUP. Nadalje, tvrdnja HAKOM-a da HT ne ulaže u povećanje informacijskih kapaciteta i nadogradnje DSLAM opreme nije točna. HT redovito radi ulaže u proširenje kapaciteta i poboljšanje kvalitete, te je u periodu od travnja 2010. realizirano nekoliko nadogradnji opreme te HT nastavlja s tom praksom kao i s praćenjem tehnoloških trendova xDSL-tehnologije.

Ad III)

Također tvrdnja HAKOM-a da PUP nije moguće implementirati i iz razloga koji su i na strani HT-a⁴ ne stoji jer se ista temelji na izoliranom slučaju i pogrešnim pretpostavkama HAKOM-a pri provođenju stručnog nadzora te ne uzima u obzir obrazloženja koja je HT dostavio HAKOM-u, dok je citirani dio teksta izvađen iz konteksta. Naime, u dopisu od 26. listopada 2010. kojeg je HAKOM uputio HT-u u postupku stručnog nadzora, HAKOM pogrešno zaključuje kojoj kategoriji duljina petlji pripada određena petlja i pogrešno pretpostavlja da se duljina petlje određuje iz sheme spajanja. HT je u svom odgovoru na taj dopis HAKOM-a (HT-ov dopis od 12. studenog 2010.) skrenuo HAKOM-u pažnju na te propuste te ukazao da je način određivanja duljine petlji već prethodno određen kroz postupak donošenja Statičkog plana s planom upravljanja paricama. Naime, duljina petlje određuje se iz informacijskog sustava HT-a (sustavi IT podrške), koji je i podloga za implementaciju PUP-a, a ne iz tehničke dokumentacije. Ovo iz razloga što ažuriranje tehničke dokumentacije nije operativno provedivo u prihvatljivom vremenu, osobito imajući u vidu rokove za procjenu tehničkih mogućnosti u postupku izdvajanja lokalne petlje. Upravo navedeno poznato je HAKOM-u, te se čak i Odluka o uvjetima PUP-a iz travnja 2010. temelji na podacima iz informacijskog sustava. HAKOM-u je također poznata i razina pouzdanosti informacijskog sustava (kao veoma visoka, osobito ako uzmemo u obzir da je potrebno samo razvrstati konkretnu petlju u njenu kategoriju). Točnost podataka nije 100% (kao što smo već više puta navodili, a zadnji put u javnoj raspravi o prijedlozima izmjene Standardne

⁴ str. 7. obrazloženja Prijedloga Rješenja

ponude za ULL u lipnju 2010, točka 2.5 HT-ovih Komentara) niti ista može biti na 100%-tnoj razini kod bilo kojeg operatora, međutim, ista je na strani HT-a vrlo visoka. Konačno, sve upravo navedeno poznato je HAKOM-u još od početka rada na projektu izrade Statičkog plana, u kojem postupku je HAKOM i prihvatio sve specifičnosti IT sustava podrške. Ipak važno je napomenuti da HT kontinuirano radi na poboljšanju svih svojih sustava s ciljem povećanja točnosti podataka u svojim bazama podataka, pa tako i ovog dijela informacijskog sustava.

Zbog svega gore navedenog smatramo da treba inzistirati na početku primjene implementiranog PUP-a. Međutim, važno je napomenuti da podaci o profilima koji se trenutno koriste na ULL-ovima u mreži HT-a predstavljaju preduvjet za punu funkcionalnost PUP-a te bez ispunjenja ovog uvjeta PUP neće biti učinkovit. Također, treba voditi računa i o tome da prije početka primjene PUP-a treba ostaviti određeni vremenski rok za nova usklađenja čija je potreba nastala kao posljedica odgode primjene PUP-a (o čemu smo detaljno obavijestili HAKOM dopisom od 20.01.2011).

2. Izreka Prijedloga Rješenja koje je predmet javne rasprave nije jasna te otvara niz pitanja na koja nije ponuđen odgovor od strane HAKOM-a

Obrazloženje:

Točkom 1. izreke Prijedloga Rješenja, HAKOM predlaže izmijeniti Standardnu ponudu za ULL na način da se „brišu“ odredbe koje se odnose na PUP. Međutim, u Prijedlogu Rješenja nije izričito navedeno o kojim se točno odredbama u Standardnoj ponudi HT-a radi, što otvara niz dodatnih pitanja od kojih ističemo sljedeća:

- u kojem dijelu bi Statički plan ostao na snazi, te koja je svrha i primjena Statičkog plana nakon brisanja PUP-a?
- hoće li Standardna ponuda za ULL sadržavati bilo kakva ograničenja u vezi s tipovima sustava (tehnologija) u osnovnim grupama (simetrični sustavi, ANEX a itd.)?
- na koji način provesti odluku Vijeća HAKOM-a o modu adaptivne snage iz kolovoza 2009.g. (s obzirom da HT neće imati kontrolu nad sustavima/profilima koji se puštaju u mrežu)?
- negira li HAKOM ukidanjem PUP-a postojanje i utjecaj interferencija na širokopojasnim linijama u bakrenoj mreži?

Pored gore navedenih nejasnoća, točka 2. izreke Prijedloga Rješenja također nije jasna te otvara dodatna pitanja na koja HAKOM nije dao odgovor, jer bi prema istoj HT bio dužan u slučaju odbijanja zahtjeva za ULL iz razloga „neodgovarajuća kvaliteta parice“ primjenjivati „objektivna mjerila koja se temelje na provedbi ispitivanja lokalne petlje, a sve u skladu s poglavljem 8. Standardne ponude“, međutim nije jasno:

- koja su to objektivna mjerila koja bi se primjenjivala na konkretne zahtjeve za ULL?
- koja ispitivanja (od strane HT-a) i kojim metodama ih treba provesti da se „opravdaju“ razlozi nepostojanja tehničkih mogućnosti? U kojim rokovima i na čiji trošak? Treba napomenuti da bi mjerenje stvarnog stanja na konkretnoj petlji u slučaju svakog pojedinog odbijanja zahtjeva za ULL predstavljalo dodatni trošak na strani HT-a u iznosu i do 5 milijuna kn godišnje (mjerenja s 2 mjerna instrumenta HST3000 E2E (ATU-R/ATU-C)). Naime, dosadašnja praksa pokazuje da se na mjesečnoj bazi odbije cca. 560 zahtjeva za širokopojasne usluge (prema prosjeku za 2010.g.), što uključuje i zahtjeve za ULL i zahtjeve za HT-ovim maloprodajnim uslugama, a moguće je da će se taj broj u 2011. g. povećati s obzirom na izostanak ulaganja u svjetlovodnu mrežu. Također, postavlja se pitanje koji su to rezultati ispitivanja koji će neupitno pokazati da realizacija predmetnog zahtjeva narušava kvalitetu već uvedenih usluga, odnosno cjelovitost elektroničke komunikacijske mreže, te da bi stoga takav zahtjev za ULL

bilo moguće odbiti (osobito stoga što HAKOM u obrazloženju sam navodi kako „parametri lokalne petlje koji određuju međusobni utjecaj mogu varirati u širokim granicama“)?

Naime, prijedlog prema kojem bi HT mogao odbijati zahtjeve za ULL tek ako bi utvrdio degradacijski učinak novog ULL-a na susjedne sustave u istoj osnovnoj grupi nije provediv jer ULL operatori nikada nisu dostavili HT-u informaciju o stvarnom stanju tehnologija/profila usluga na ULL-ovima. Nadalje, HT nema aktivnu opremu na već izdvojenim lokalnim petljama, samim tim ni mogućnost praćenja utjecaja povećanja penetracije širokopoljnim uslugama na te sustave. Stoga, HT za taj znatan dio svoje mreže ne zna što se nalazi na susjednim sustavima i kakve se promjene događaju pa stoga ne može niti procijeniti mogući degradacijski učinak na tim sustavima.

Također, nije jasno kako bi se vršilo takvo mjerenje. Paralelna mjerenja stanja na svim paricama u osnovnoj grupi, koristeći i do dvadeset (jedan par po parici) mjernih uređaja u duljem vremenskom periodu (npr. 24 h), za što je nužan prekid rada postojećih usluga, nisu ekonomična ni opravdana s aspekta poštivanja načela proporcionalnosti obveze i utvrđenog nedostatka na tržištu (podsjećamo da je količina odbijenih zahtjeva za ULL neznatna u odnosu na ukupnu količinu realiziranih ULL-ova - radi se tek o 3%), niti bi bila opravdana s aspekta zaštite interesa korisnika (jer bi takva mjerenja imala za posljedicu nedostupnost usluge). Osobito želimo istaknuti da trenutni mjerni postupak kojeg provodi HAKOM u postupcima stručnog nadzora nije primjeren za utvrđivanje utjecaja novo uspostavljenog ULL-a na razinu kvalitete već uvedenih usluga unutar promatrane OG. Posebice takav postupak nije primjeren s obzirom na rokove i cijene realizacije ULL-a koje trenutno predviđa Standardna ponuda HT-a (već bi isto zahtijevalo redefiniciju rokova i cijena u svrhu nadoknade povećanog troška).

Međutim, ovdje želimo dodatno naglasiti da prema našem mišljenju upravo PUP predstavlja ta „objektivna mjerila“ jer je sam PUP temeljen na zaista objektivnim mjerilima. Naime, PUP se temelji na rezultatima stvarnih mjerenja provedenih u HT-ovoj mreži, uzorak mjerenja je prihvaćen kao relevantan od strane tri-partitnog tima za izradu Statičkog plana (kojeg su činili HAKOM, FER i HT), obrada rezultata mjerenja te izračun mogućnosti bakrene pristupne mreže obavljani su priznatim i poznatim znanstvenim postupkom kojeg je proveo FER, a rezultate kojih je isti tri-partitni tim prihvatio i koji su predstavljeni u Studiji (koju je prihvatio i HAKOM). Stoga nije jasno kako se mjerenja u mreži i znanstveno temeljeni rezultati ne mogu smatrati „objektivnim mjerilima“. Ujedno podsjećamo da je isti tri-partitni tim prihvatio sve kriterije i sva mjerila za izradu Studije i Statičkog plana te da HAKOM nikada nije dovodio u pitanje prihvaćene kriterije i mjerila.

Važno je napomenuti da sukladno članku 98. stavak 3. Zakona o općem upravnom postupku izreka rješenja mora biti određena, te stoga u izreci treba biti jasno određeno što se smatra pod „objektivnim mjerilima“ na temelju kojih se mogu odbijati zahtjevi za ULL.

Stoga, pored toga što smatramo da Prijedlog Rješenja nije opravdan (iz razloga koje smo naveli pod točkom 1. gore) te kako treba zadržati PUP i početi ga što prije primjenjivati, također smatramo da izreka Prijedloga Rješenja, pravno-formalno gledajući, nije ispravna već bi se ovako nejasnim i neodređenim rješenjem dodatno produbile već postojeće nejasnoće kod utvrđivanja tehničkih mogućnosti za širokopoljasi ULL, do kojih je došlo zbog odgode početka primjene PUP-a.

- 3. Prijedlog Rješenja ne rješava pitanje pravnog učinka i izvršnosti Odluke HAKOM-a iz travnja 2010.; ako HAKOM u konačnici ipak odluči ukinuti PUP, što će imati pravni učinak izmjene Odluke HAKOM-a iz travnja 2010. g., HAKOM treba definirati ostaje li ta odluka na snazi i u kojem dijelu, kao i postaje li ta odluka izvršnom i u kojem dijelu.**

Obrazloženje:

Svojom Odlukom o uvjetima PUP-a iz travnja 2010. g. HAKOM je definirao uvjete Statičkog plana upravljanja frekvencijskim spektrom s planom upravljanja paricama, kao i pripadajuće izmjene u Standardnoj ponudi HT-a za uslugu izdvojene lokalne petlje. HT je sukladno toj odluci bio dužan unijeti naložene izmjene u Standardnu ponudu te izmijenjenu verziju iste objaviti u roku od 8 dana po primitku odluke što je HT i učinio. Također, HT je prema toj odluci bio dužan u roku od 8 mjeseci od primitka odluke implementirati Statički plan s planom upravljanja paricama u svoje interne IT sustave te započeti s primjenom Statičkog plana s planom upravljanja paricama po isteku tog roka (dakle, najkasnije 11. siječnja 2011.). Međutim, HAKOM je 27. prosinca 2010., dakle netom pred istek paricijskog roka po Odluci iz travnja 2010., te u trenutku kad je HT već uložio znatna financijska sredstva u implementaciju PUP-a, donio Rješenje (klasa: UP/I-344-01/07-01/222, ur.broj: 376-10-04-39, dalje u tekstu: Rješenje o odgodi izvršenja) kojim je odgođeno izvršenje Odluke iz travnja 2010. u dijelu PUP-a do „okončanja postupka odlučivanja o zahtjevu za izmjenom“ spomenute Odluke HAKOM-a. HAKOM je donio predmetno Rješenje o odgodi izvršenja na zahtjev operatora Amis Telekom d.o.o.(dalje u tekstu: Amis).

Svojim Prijedlogom Rješenja koji čini predmet ove javne rasprave, HAKOM ustvari odlučuje o zahtjevu operatora Amis za izmjenom Odluke o uvjetima PUP-a iz travnja 2010. Međutim, makar Amis traži izmjenu sporne odluke HAKOM-a, HAKOM tumači da je ustvari riječ o zahtjevu za izmjenu Standardne ponude HT-a za ULL te predlaže izmjenu iste na način da se brišu odredbe koje se odnose na plan upravljanja paricama. Istovremeno, Prijedlog Rješenja ni na koji način ne rješava pitanje buduće primjene i pravnog učinka Odluke o uvjetima PUP-a iz travnja 2010., što stvara dodatnu pravnu nesigurnost. Naime, Rješenjem o odgodi izvršenja Odluke o uvjetima PUP-a iz travnja 2010., izvršenje te odluke odgođeno je do *okončanja postupka odlučivanja o zahtjevu Amisa za izmjenom iste*. Budući da će Prijedlog Rješenja imati pravni učinak izmijene Odluke o uvjetima PUP-a iz travnja 2010. (kao i konačne odluke o zahtjevu Amisa), potrebno je definirati na koji će se način i u kojem dijelu ta odluka izmijeniti, kao i koji elementi dispozitiva te odluke ostaju na snazi i postaju izvršni. Ovo je osobito bitno radi osiguravanja prava na pravnu zaštitu stranaka u postupku s obzirom da je:

- HT podnio Upravnom sudu RH tužbu protiv dijela Odluke o uvjetima PUP-a iz travnja 2010. Ako će se ta odluka mijenjati, HAKOM isto treba definirati kako bi Upravni sud mogao biti obaviješten o izmjenama pobijane odluke te kako bi HT mogao razmotriti potrebitost daljnjeg vođenja konkretnog upravnog spora.
- Prema članku 147. Zakona o općem upravnom postupku, u slučaju kad je izvršeno rješenje oglašeno ništavim, poništeno ili izmijenjeno u korist izvršenika, izvršenik ima pravo na povrat predmeta izvršenja u prijašnje stanje ili naknadu štete. Ako će se Odluka HAKOM-a mijenjati na način da HT ne bi bio dužan implementirati PUP u svoje interne sustave, to bi značilo da je HT nepotrebno uložio odgovarajuća financijska sredstva u svrhu implementacije PUP-a, pa bi HT temeljem članka 147. ZUP-a u konkretnom slučaju imao pravo na naknadu pretrpljene štete.

Stoga, ako HAKOM unatoč gore navedenom pod točkama 1. i 2. ovih Komentara ipak odluči mijenjati Standardnu ponudu HT-a na način da se iz iste „izbrišu“ odredbe koje se odnose na plan upravljanja paricama, HAKOM mora definirati budući pravni status, primjenjivost i učinke Odluke HAKOM-a o uvjetima PUP-a od 28. travnja 2010. Drugim riječima, HAKOM treba definirati ostaje li ta odluka na snazi ili se ista ukida, te ako se ista ostavlja na snazi, onda treba definirati u kojem će dijelu ista početi ostvarivati pravne učinke te postati izvršna.

Skrećemo pažnju da Odluka HAKOM-a iz travnja 2010. g. pored uvjeta PUP-a definira i uvjete Statičkog plana upravljanja frekvencijskim spektrom u mreži HT-a, kao i pripadajuće izmjene Standardne ponude HT-a za ULL te stoga treba biti jasno ostaje li ta odluka na snazi i u kojem dijelu, jer o tome ovise buduće obveze HT-a.

Ostali prijedlozi HT-a u okviru javne rasprave o izmjenama Standardne ponude

Ovim putem HT skreće HAKOM-u pažnju da je uslijed izmjena Standardne ponude sukladno Rješenju Vijeća HAKOM-a od 23. ožujka 2011. godine (Klasa: UP/I-344-01/10-01/4644, Urbroj: 376-11-11-13) došlo do neusklađenosti rokova unutar kojeg je HT u obvezi omogućiti operatorima korisnicima pristup postojećoj izdvojenoj lokalnoj petlji i roka unutar kojeg operatori korisnici imaju pravo povući zahtjev za izdvajanje lokalne petlje. Naime, iz točke III. predmetnog Rješenja HAKOM-a proizlazi kako **HT mora pružiti operatoru korisniku pristup postojećoj izdvojenoj lokalnoj petlji u roku od najviše 5 radnih dana od dana zaprimanja potpunog zahtjeva za izdvajanje pripadajuće lokalne petlje**. S druge strane, sukladno članku 6.3. Standardne ponude pod nazivom „Povlačenje zahtjeva“ proizlazi kako operator korisnik **ima pravo povući svaku pojedinu narudžbu za upređenu metalnu paricu najkasnije 5 radnih dana nakon primitka zahtjeva od strane HT-a**.

Nastavno na navedeno, praksa pokazuje kako se HT na dnevnoj osnovi suočava s otprilike desetak slučajeva povlačenja zahtjeva za izdvajanje lokalne petlje od strane operatora korisnika Standardne ponude. Ostavljajući mogućnost operatorima korisnicima Standardne ponude da povuku zahtjev za izdvajanje lokalne petlje u roku od 5 radnih dana nakon primitka zahtjeva od strane HT-a, događalo bi se u praksi da HT izdvoji lokalnu petlju 5.-ti radni dan, a da taj isti dan, temeljem članka 6.3 Standardne ponude, operator korisnik može povući zahtjev za izdvajanje lokalne petlje. Osim što bi u takvoj situaciji postojala mogućnost da krajnji korisnik ostane bez usluge koja se pruža putem izdvojene lokalne petlje, HT bi po primitku povlačenja zahtjeva od strane operatora korisnika trebao izvršiti ponovno prebacivanje prethodno izdvojene lokalne petlje na mrežu HT-a. Također, tu se postavlja i pitanje troškova koje bi HT imao pravo naplatiti operatoru korisniku Standardne ponude koji je zahtjev za izdvajanje lokalne petlje povukao 5.-ti radni dan kada je HT već realizirao zahtjev. Sukladno Standardnoj ponudi, HT bi tada imao pravo operatoru korisniku naplatiti trošak stavljanja na raspolaganje i priključenje izdvojene lokalne petlje, trošak isključenja izdvojene lokalne petlje i trošak povlačenja zahtjeva.

S obzirom na prethodno navedeno, HT smatra kako je nužno izmijeniti rok za povlačenje zahtjeva za izdvojenu lokalnu petlju iz članka 6.3. Standardne ponude **na način da se rok za povlačenje zahtjeva od strane operatora korisnika skрати s 5 radnih dana na 3 radna dana, te stoga moli HAKOM da usvoji ovaj prijedloga HT-a za izmjenu Standardne ponude**.